

Weer In Vorm

Jaargang 2019-20/21, oktober 2019
Eindredactie: Tibbe Breimer (ad interim)

Volgende editie: januari 2020
Kopij (tips) naar:
nieuwsbrief@tvg-algemeen.nl

Nieuwsbulletin voor (oud)cursisten, docenten en vrijwilligers van de cursus TVG

Van de redactie

Het kan zijn dat u hier het laatste nummer van “Weer in vorm” aangeboden krijgt. Niet dat de nieuwsbrief of het nieuwsbulletin verdwijnt, maar omdat we zoeken naar een andere naam. Een naam die de lezer meer op het spoor zet van wat hij of zij kan verwachten. Dit was één van de suggesties op de Landelijke Contactdag van vorig jaar. Ook de opzet zou kunnen veranderen. In de Ondersteuningscommissie TVG hebben we hier al een discussie aan gewijd. Het is echter aan de redactiecommissie met als nieuwe eindredacteur Nico Riemersma om hierover knopen door te hakken. Nico Riemersma van harte welkom als nieuwe eindredacteur. Ik ben slechts een tussenpauze tussen Chris Dees en Nico Riemersma.

Chris Dees heeft jarenlang met verve de eindredactie van “Weer in vorm” verzorgd. Hierbij dank ik hem daarvoor. In dit nummer is een kort artikel gewijd aan zijn afscheid van het landelijk TVG en daarmee ook van het eindredacteurschap van “Weer in vorm”.

In dit nummer treft u een rondje langs de velden aan door het redactielid Heleen van de Velde. Zij geeft een overzicht van de ontwikkelingen bij de cursusplaatsen met het oog op het nu lopende seizoen. Een interessant beeld van verschillen en overeenkomsten, van nieuwe initiatieven, van zorgen en hoopvolle ontwikkelingen. Op de Landelijke Contactdag op 14 november a.s. komt gegevensuitwisseling tussen cursusplaatsen, zoals gebruikelijk, ook aan de orde.

Een van de acties naar aanleiding van de vorige Landelijke Contactdag is het initiatief om een eigen website op te zetten. Daarvoor zijn meerdere redenen. Op de Landelijke Contactdag op 14 november a.s. maken we een tussenbalans op om vervolgens verdere stappen te kunnen zetten.

De Landelijke Contactdag op 14 november a.s. staat vooral in het teken van de rol van de docenten onder het motto “Bij de les blijven”. Bert Altena (TVG Assen en TVG Groningen), Machiel van den Berg (TVG Gouda) en Kees Schakel (TVG Amsterdam) belichten vanuit de eigen praktijk verschillende aspecten van het lesgeven en het docentschap. Goede docenten is naast een goede inhoud het belangrijkste kapitaal van TVG. Alle docenten zijn voor deze Landelijke Contactdag van harte uitgenodigd.

Tibbe Breimer, voorzitter Ondersteuningscommissie TVG en eindredacteur a.i.

AFSCHEID CHRIS DEES

Op 11 juni nam de OCT afscheid van Chris Dees. Heleen van de Velde, waarnemend voorzitter sprak hem toe en memoreerde enige vermeldenswaardige gebeurtenissen.

Chris is jarenlang lid geweest van de toenmalige Landelijke Werkgroep van de TVG. Hij heeft vele veranderingen meegemaakt met als laatste wapenfeit de bezuinigingsronde in het Dienstencentrum. Daarbij werd de Landelijke Werkgroep getransformeerd in de O(ndersteunings) C(ommissie) T(VG).

De tijden van steun van de PKN, die bestond uit 1,5 fte professionele begeleiding, gezamenlijke promotie en lesmateriaal waren voorbij. De TVG's moesten op eigen benen gaan staan.

De OCT probeert ondersteunend en verbinden te zijn en een voorbeeld daarvan was de Landelijke Contactdag van 21 november 2017. Hierin gaf Chris een overzicht van de promotieactiviteiten van de TVG Assen. Zijn vorming van een actieve PR-commissie heeft er zeer toe bijgedragen, dat de TVG Assen een van de grootste cursusplaatsen van Nederland is. Ervaringen waar de cursusplaatsen van kunnen leren.

Verder heeft Chris het contactorgaan van de TVG de "In Vorm" nieuw leven ingeblazen onder de naam "Weer in Vorm". Zijn opvolger Nico Riemersma zal op zijn eigen wijze deze nieuwsbrief vorm gaan geven.

In de persoonlijke sfeer vindt Heleen Chris een warme man. Toen zij enkele jaren

geleden ziek was, gaf hij blijk van zijn belangstelling door het schrijven van een bemoedigende en persoonlijke kaart.

Wij danken Chris vanaf deze plaats voor zijn betrokkenheid met en zijn inzet voor het landelijke werk van de TVG. Uiteraard ging onze dank gepaard met bloemen en een boekenbon.

Chris zet zijn werk als promotor en docent Wereldgodsdiensten bij de TVG Assen voort. Wij wensen hem daarbij Gods zegen toe.

De redactie

EEN RONDJE LANGS DE CURSUSPLAATSEN

De cursus 2019-2020 is weer van start gegaan. Het is interessant om eens te kijken op de websites, wat er zoal wordt georganiseerd. Verder heb ik alle cursusplaatsen telefonische benaderd. Dat gebeurde soms met de secretaris en soms met de cursusleider. De gesprekken waren inspirerend en het werd mij duidelijk, dat er met enthousiasme wordt gewerkt. Wel is het jammer, dat het soms moeilijk is cursisten te werven in een kerk, die terugloopt. Maar dat er veel mooie dingen gebeuren in het land is zeker. Onderstaand geef ik een greep uit het aanbod, zonder daarbij volledig te willen zijn. Vind u dat uw cursusplaats te weinig aandacht heeft gekregen, dan nodig u uit iets over uw plaats te schrijven in de volgende nieuwsbrief.

TVG Amsterdam

Sinds TVG Amsterdam promotie maakt met de titel Theologie voor Geïnteresseerden, in plaats van Gemeenteleden, is de belangstelling toegenomen van mensen van diverse kerkelijke en niet-kerkelijke achtergrond. Opvallend is het vak contextuele theologie en bij wereldgodsdiensten het Hindoeïsme. Docent Kees Schakel komen we hier tegen als docent Jodendom. Vorig seizoen werd er als afsluiting van deze lessen een rondleiding gegeven in de Gerard Dou Synagoge. Het vak diaconaat is weer toegevoegd en het is interessant te lezen hoe diaconaat in onze maatschappij, ondanks de bijstandswet en de wet op de WMO een nieuwe invulling heeft gekregen. Denk aan het Kerkasiel in Den Haag, opvang van vluchtelingen en schuldhulp.

TVG Amsterdam werkt met één lesgroep. Eerste-, tweede- en derdejaars cursisten volgen het zelfde programma en na 3 jaar stroomt men uit. Dit jaar cirkelt het aantal cursisten rond de 30. Het Studium Generale biedt vervolgcursussen aan voor oud-cursisten. Onderwerpen dit jaar o.a. “Rembrandt en de Bijbel” en “Spiritualiteit en Mystiek”.

TVG Assen

TVG Assen biedt voor het eerst een avondblok aan onder het motto: TVG voor iedereen. Op zes avonden behandelt Chris Dees, docent wereldgodsdiensten het thema “Moslims nu” en Rinus van Warven, docent filosofie aan de TVG IJsselland neemt “ enkele moderne filosofen” onder de loep. Bij het ter perse gaan van deze nieuwsbrief werd bekend, dat deze cursus helaas niet doorgaat wegens te weinig deelname.

De opening van het seizoen was in handen van ds. Corry Nicolai, die sprak over “kleurrijk geloven”. Een extra informatieavond vond plaats op 19 september, waar Chris Dees belangstellenden kennis liet maken met Homelietiek (Preekkunde). Deze avond was zeer succesvol en de eerstejaarsgroep is met 20 cursisten volgeboekt. De 3-jarige cursus heeft het grootst aantal cursisten van Nederland n.l. 55.

In Assen is ook een drukbezochte vervolgcursus met diverse onderwerpen. Zo heeft Jan Henk Hamoen (TVG Sneek) op 15 oktober gesproken over “Het geloof als niet weten, een pelgrimstocht door open veld.” Op deze vervolgcursus komen gemiddeld 40 mensen.

TVG Buitenpost

TVG Buitenpost heeft geen website, maar bedrijft PR door middel van advertenties in regionale- en kerkbladen. Er is dit seizoen gestart met een groep van 11 cursisten. Ds. Jongstra gaat stoppen als cursusleider en is bezig zijn opvolging te regelen. Op dit moment verzorgt hij nog de PR. Hij wordt bijgestaan door dr. E. v.d. Veen uit Feerwerd. Een groot verlies is het onlangs plotseling overlijden van de docent Nieuwe Testament ds. Korteweg. Een vervanger voor hem wordt gezocht.

TVG Den Haag

TVG Den Haag heeft cursuslocatie Bethelkerk verruild voor de Christus Triomfatorkerk in het Bezuidenhout. De oude locatie was te klein en moeilijk toegankelijk voor mensen, die slecht ter been zijn.

Het programma van TVG Den Haag is uitgebreid en volledig. Men werkt met één groep, eerstejaars stromen in en derdejaars stromen uit. Ook organiseert TVG Den Haag een zomercursus, die zeer goed bezocht wordt. De vervolgcursus wordt gegeven op 4 weekdays. Op deze dagen komen 8 onderwerpen aan bod. Dit jaar waren hiervoor 30 cursisten. Het zijn bijzondere dagen met lunch en soms een lunchconcert.

Voor het nieuwe jaar zijn er plannen om een 4^e jaar te creëren, dat in blokken van 4 lessen aangeboden gaat worden. Dit om cursisten de gelegenheid te geven zich nog verder te verdiepen.

TVG Goes

De leergang van TVG Goes beslaat 2 jaar. De cursist kan daarna nog een extra, praktisch jaar volgen. In dit jaar komen nieuwe vakken om de hoek kijken, zoals Ethiek, Kerkmuziek, Liturgie en opvallend: het vak: Diaconaat en Ecclesialogie, gegeven door Karin van de Broeke, voormalig praeses van de Synode van de PKN. De werving voor dit jaar was succesvol en er zijn 15 nieuwe cursisten ingeschreven. De tweedejaarsgroep bestaat uit 21 cursisten. Volgend jaar wordt dan voor het eerst gestart met een derdejaarsgroep. Secretaris Henk van Elzinge gaat uitgebreid in op de samenwerking met het bisdom Breda. De cursisten zijn dan ook van diverse pluimage: buiten katholieken en protestanten zijn er mensen uit de Evangelische, Oud Gereformeerde, Remonstrantse hoek en van het Leger des Heils.

TVG Groningen

TVG Groningen heeft een nieuwe cursusleider. Atze Landman heeft na 17 jaar het leiderschap overgedragen aan Bert L. van der Woude, predikant in Winschoten. Bert van der Woude is kenner van Drewerman, schrijft een serie over Luther en is vinoloog. Hij is de spil in religieus en cultureel

Oost-Groningen, waar hij o.a. een filosofisch café organiseert. Bovendien is hij reisleader op tochten naar diverse religieuze en culturele bestemmingen.

De promotie heeft geresulteerd in 18 nieuwe cursisten voor de Oriëntatiecursus van 3 avonden en verder heeft TVG Groningen de vervolgcursussen vervangen door Open Colleges. Niet alleen toegankelijk voor oud-cursisten, maar voor iedere belangstellende. De eerste Colleges worden gegeven door Just van Es, theologisch filosoof. Het thema is "Spiritualiteit en Natuur". Dat het thema aanspreekt blijkt uit de grote belangstelling vanuit de hele provincie en zelfs ook vanuit Friesland.

TVG Hengelo Twente

Na 2 jaar geen groep te hebben gevormd heeft TVG Twente nu 13 cursisten kunnen inschrijven. Verheugend nieuws dus. Cursusleider ds. Koetsveld heeft een beroep aangenomen in Amsterdam en is per 1 september opgevolgd door ds. W.J de Jong uit Goor. De oud-cursisten komen nog 1 x per maand bij elkaar in de Waterstaatskerk in Hengelo. Zij organiseren dit zelf en nodigen daarvoor ook zelf sprekers over een bepaald onderwerp uit.

TVG Kampen IJsselland

"TVG Kampen bestaat al 40 jaar en is daarmee één van de oudste cursusplaatsen van Nederland", zo vertelt Theo van Staalduine, cursusleider, mij, "en toch kom ik mensen tegen, die er nog nooit van hebben gehoord." Het plezierige en enthousiaste gesprek dat ik met hem heb heeft ook te maken met de goede start, die de cursus dit jaar heeft gemaakt. Met 14 nieuwe cursisten kan er een nieuwe eerstejaarsgroep worden gevormd. En dat nadat er vorig jaar geen aparte groep kon worden samengesteld en de 3 cursisten gevoegd werden bij de tweedejaars. Dit succes is te danken aan het feit, dat de promotie al in het voorjaar is begonnen door bekend te maken, dat mensen tweemaal de gelegenheid kregen een proefles mee te maken. Hiervan werd goed gebruik gemaakt. Een mooi PR-middel, dat niets extra's kost. De docenten en de cursisten waren ermee bekend en de lessen zijn al gepland. De meeste mensen, die de proefles bijwoonden gaven zich ook op voor de cursus. Misschien een idee voor andere cursusplaatsen!

De opening van het seizoen deed Theo van Staalduine zelf. De avond was open voor alle cursisten, docenten en bestuursleden. Het onderwerp "De religieuze vis in de beeldende kunst" sprak ieder aan. Inspiratie hiervoor deed Theo op in Dordrecht en werd vergezeld door mooie beelden van kunstenaars, die zich lieten inspireren door Bijbelverhalen zoals "de wonderbare visvangst", "vijf broden en twee vissen" en het verhaal van Tobias.

TVG Leeuwarden

Met de winnaar 2019 van de Socrates wisselbeker voor filosofie Govert Buys en het onderwerp: "Op weg naar de economie van de vreugde" opende TVG Leeuwarden het seizoen. Dit onderwerp is kennelijk zéér actueel, want er kwamen 60 personen op af, waarvan veel jongeren.

Ook organiseert TVG Leeuwarden dit jaar diverse thema-avonden voor oud-cursisten, waar ook andere belangstellenden welkom zijn. Deze avonden worden interessante onderwerpen behandeld door diverse sprekers, waaronder de dichter Peter Vermaat. Hij behandelt op een poëtische wijze het boek Amos. De reguliere cursus, die in blokken van 6 lessen wordt gegeven gaat op 31 oktober van start. Voor de promotie hiervan is een mooie nieuwe flyer ontworpen.

TVG Onstwedde

Onstwedde heeft weer een mooi programma voor het komend seizoen samengesteld. Opvallend onderwerp van de eerste module is bij Praktische Theologie: "Achter de (kerkelijke) voordeur". Hier komt ter sprake hoe om te gaan met huiselijk geweld, incest en alternatieve relatievormen. Ook interessant is bij Nieuwe Testament de Bergrede, waarbij gerefereerd wordt aan Augustinus, Luther, Schweitzer en Bonhoeffer. De cursus wordt modulair aangeboden en de groep bestaat al een aantal jaren uit circa 15 cursisten.

TVG Rotterdam

De TVG Rotterdam geeft de 3-jarige cursus nog op de oude leest. Aan de vakken is praktische theologie toegevoegd. De cursussen worden gegeven in gebouw "de Hoeksteen" in Capelle aan de IJssel. Het aantal aanmeldingen was niet zo groot, waardoor men overweegt de avondcursus in te toekomst te laten vallen. De ochtendcursus is nog wel voldoende bezet.

Verder is er een keur aan kortdurende verdiepende cursussen, die plaatsvinden in de Alexanderkerk in Rotterdam-Alexander. Deze cursussen zijn zo druk bezocht, dat er af en toe de rem op moet worden gezet. Aantallen van 40 en 45 cursisten zijn geen uitzondering. Ook de zomercursus wordt op 2 dinsdagochtenden op deze locatie gegeven. Deze cursus wordt afgesloten met een excursie.

Vermeldenswaardig is nog, dat TVG Rotterdam als extraatje een cursus Klassiek Hebreeuws aanbiedt onder leiding van ds. Kees Schakel (TVG Amsterdam).

TVG Sneek

TVG Sneek startte het seizoen met een Open College van Jacobine Gelderloos over de rol van de kerk in het dorpsleven. De opkomst was groot; vooral waren er veel ambtsdragers uit de provincie, gelokt door het onderwerp. De cursus heeft dit jaar 7 nieuwe cursisten en is gestart met 1 groep van totaal 28 cursisten. Vorig jaar waren er nog 2 groepen, maar door uitval van cursisten om diverse redenen, werden de groepen te klein en was dat financieel niet meer haalbaar. De promotie gaat via de gebruikelijke kanalen, waarbij ook de Classis wordt geïnformeerd. Op de slotavond wordt aan de cursisten de flyer voor het nieuwe seizoen uitgereikt.

Halverwege het seizoen is er nog een thema avond. Jan Willem Nieboer gaat op 7 januari 2020 beeldend de bijbel uitleggen.

TVG Wijk en Aalburg

Op een mooie site ontdekken we de TVG Aalburg. Ook deze cursusplaats heeft één groep van ongeveer 14 cursisten, waarin de nieuwe cursisten in- en na drie jaar uitstromen. Er is zelfs één cursist, die al zeven jaar op de cursus zit! Af en toe is er een thema-avond.

Ook is er een leesgroep, waar dit seizoen in 10 avonden het boek wordt bestudeerd van **Ioannis Zizioulas**, dat onlangs in een Nederlandse vertaling verscheen onder de titel: “**Gemeenschap en Andersheid**” **Theologie van de persoon**. Naast de kernvakken wordt onder de wereldgodsdiensten de Islam versus het Christendom behandeld. Bij praktische theologie zien we Liturgie en Pastoraat staan en ook Ethiek heeft een plaats in het lesrooster.

Samenwerkingsverband : TVG Gouda, Harderwijk, Houten, Middelharnis en Rijssen

Bovenstaande cursusplaatsen maken deel uit van het samenwerkingsverband voor TVG's met de Gereformeerde Bondssignatuur. De laatste jaren hebben deze cursusplaatsen ook te maken met een teruggang van cursisten. Zo is de **TVG Houten** gestopt wegens onvoldoende deelname. De cursussen worden alle gegeven op de zaterdagmorgen.

Bij **de TVG Gouda** gaat het goed. Er zijn 16 aanmeldingen voor het eerste jaar en de twee- en derdejaarsgroepen zitten vol. Ook het Studium Generale voor oud-cursisten heeft de belangstelling van maar liefst 53 deelnemers. Het jaarthema is “De doop”. Deze cursus wordt georganiseerd op acht zaterdagen.

TVG Middelharnis heeft moeite gehad om cursisten binnen te krijgen. Met 6 nieuwe deelnemers is het eerste jaar van start gegaan. De tweede- en derdejaars vormen één groep van 8 deelnemers. Daarentegen zijn de inschrijvingen voor het Studium Generale van dit jaar met 27 mensen naar volle tevredenheid. Het thema, dat daar wordt behandeld is “De vrouw in de kerk”. Deze cursus behandelt de veranderende rol van de vrouw, sinds het vrouwenkiesrecht van 100 jaar geleden en de Dolle Minabeweging in de 60-er jaren. En wat dat betekent voor de vrouw in de kerk.

TVG Harderwijk

Bij TVG Harderwijk viel het aantal aanmeldingen ten opzicht van vorig jaar (20) dit jaar wat tegen met 14 eerstejaarscursisten. Het Studium Generale heeft net als in Gouda als thema “de Doop” en daarvoor hadden zich 28 cursisten opgegeven. Als promotiemiddel werd in mei een open lesochtend georganiseerd, maar de ervaring in Harderwijk is ook, dat mond tot mond reclame het beste werkt in de PR.

TVG Rijssen

Dankzij een goede promotiecampagne is de TVG Rijssen enthousiast over de aanmelding van 23 cursisten. Een mooi resultaat door het plaatsen van artikelen in kerkbladen door cursisten en docenten. “En uiteraard zijn onze cursisten de beste ambassadeurs voor onze cursus” aldus cursusleider Ds. Hazeleger, die weer optimistisch is na een paar wat mindere jaren. Ook heeft TVG

Rijssen een 4^e jaar, waar dit jaar de focus ligt bij het thema “Avondmaal”. Hiervoor zijn 38 aanmeldingen. Op deze ochtenden zijn over het algemeen zo’n 30 personen aanwezig.

Heleen van de Velde